

Stanovisko k návrhu vládneho konsolidačného balíčka

OZ Rodičia.sk sa od svojho vzniku v roku 2020 snaží reagovať na najdôležitejšie spoločenské a politické témy, aby do verejného diskurzu prinieslo vecný a konštruktívny pohľad rodičov, založený na reprezentatívnych prieskumoch a vlastných skúsenostiach.

Vzhľadom na to, že nedávno predstavený tzv. 2. konsolidačný balík vlády SR prináša zásadné opatrenia s vplyvom na rodiny, najmä z pohľadu hospodárenia domácností, dovoľujeme si zverejniť náš pohľad na opatrenia s najväčším predpokladaným dopadom na každodenný život. Nadväzujeme tak na [naše reakcie a stanoviská](#) na vládne opatrenia v minulých rokoch, ktoré sa týkali dopadov na situáciu rodín v SR.

1. Návrh na zmeny v DPH

Pre rodičov je v tejto fáze ťažké odhadnúť dopad navrhovaných sadziieb DPH na ich špecifický spotrebiteľský kôš tovarov a služieb. Očakávané zvýšenie cien pod tlakom **zvýšenej DPH na 23% sa dotkne všetkých**, čo je pre mnohé rodiny smutná správa, pretože už dopady pandemických opatrení, energetickej krízy a súvisiacej rekordnej inflácie v rokoch 2022 a 2023 (spolu vyše 23%) zásadne ovplyvnili ich hospodárenie. Opatrenia, ktoré im pomáhajú túto situáciu zvládnuť, boli zvýšené prídavky na deti a daňový bonus, ktorý sa však od 1.1.2025 mal znížiť.

Oceňujeme návrh na zníženie **DPH na vybrané potraviny, učebnice, a lieky, avšak to bude pre rodičov zrejme len kozmetická úľava**, keďže ich domáce rozpočty budú z väčšej časti aj tak zaťažené zvýšenou sadzbou dane. **Potešiteľné je rozhodnutie znížiť sadzbu DPH aj na knihy, noviny, časopisy, tlačoviny, online knihy a audioknihy**, aby táto nebola bariérou pre podporu čítania a vzdelávania sa. **Znížená sadzba 5% na služby ubytovania a gastro zariadenia môže pomôcť dostupnosti týchto služieb pre rodiny s deťmi** a podporiť turizmus na Slovensku, s čím v mnohých regiónoch súvisí aj možnosť sa zamestnať pre rodičov a ich dospelé deti. Vo všetkých týchto prípadoch je však otázne, a ukáže to až prax, ako veľmi sa zníženie DPH vôbec prejaví na konečných cenách.

Za nedostatočný, prípadne ťažko pochopiteľný, považujeme návrh na zníženie DPH na 5% pre "vstupné do fitness centier a na športové podujatia". Ak je snahou vlády podpora športu a zdravého životného štýlu, čo by bolo chvályhodné, považujeme z pohľadu verejného záujmu za podstatné v prvom rade **znižit' DPH, a teda koncovú cenu, za vstupné na všetky športoviská (plavárne, klziská, telocvične a i.) a poplatky na všetky druhy pohybových aktivít pre verejnosť, zvlášť však pre deti a mládež**, ktorá to vzhľadom na negatívny trend vývoja ich fyzického a duševného zdravia potrebuje najviac. Berúc do úvahy

dopady pandémie ochorenia COVID19 a negatívnych dôsledkov miestnych protipandemických opatrení panuje medzi odbornou aj laickou verejnosťou absolútna zhoda,

že [práve toto by malo byť prioritou verejného záujmu a investícií](#). Zároveň pripomíname, že rovnako ako pohyb a šport je potrebné podporovať zníženou sadzbou DPH aj kultúru, umenie a všetky oblasti vzdelávania a výchovy. **Odporúčame preto, aby znížená sadzba DPH platila pre všetky športové, kultúrne, umelecké, vedecké a vzdelávacie podujatia. Vláda tým podporí vzdelávanie, socializáciu a rozvoj dospelých i mladistvých, čo by bolo v čase extrémnej fragmentácie spoločnosti veľmi pozitívne.**

2. Daňový bonus

V období vzniku a účinnosti daňového bonusu patrilo [OZ Rodičia.sk ku kritikom tohoto opatrenia](#), pretože sa jednalo “o chvályhodný zámer pre dlhodobú podporu rodín s deťmi, avšak vo svetle aktuálnych (jar 2022) problémov ako nevhodné opatrenie, obchádzajúce rodiny v najťažšej situácii a navyše financované na úkor podpory samospráv, čiže poskytovateľov kľúčových verejných služieb pre rodiny s deťmi.” **Rozumieme preto zámeru vlády toto opatrenie okresať vo svetle konsolidácie verejných financií a korigovať jeho nastavenie v prospech osamelých rodičov, viacpočetné rodiny alebo rodiny v núdzi. Sme však toho názoru, že sadzba bonusu by mala byť rovnaká pre rodičov detí bez ohľadu na vek až po dovŕšenie 18 roka života. Náklady na výchovu detí vo veku 15-18 rokov totiž nie sú nižšie, skôr vyššie ako u malých detí.**

3. Daň z finančných transakcií

Dopad tohto opatrenia je síce namierený na právnické osoby, ale keďže postihne aj platby na účet zamestnancov, bude v praxi pôsobiť ako daň z príjmov. **Odporúčame preto platby odmien na účet zamestnancov z predmetu tejto dane vyňať.**

Záver

Aj keď rozumieme potrebu “akútnej konsolidácie” verejných financií v SR, dúfame, že vláda SR berie do úvahy dlhodobý efekt navrhovaných opatrení na ekonomiku aj na širokú verejnosť. Veríme, že bude sledovať dopad opatrení aj na rodiny s deťmi, aby sa kvalita ich života neznižovala, ale ideálne zlepšovala. Na to ale bude zjavne nevyhnutné, aby sme si ako štát definovali svoje strategické priority. My sme presvedčení, že by medzi nimi nemala chýbať aj rodinná politika.